

Fortjener en saadan Daad ei en Mindesteen?!

Da den danske Konge Christoffer den 2den besteg Thronen 1319, nødtes han af Adelen og Geistlighed, der den Gang gjaldte Alt — Borgeren og Bonden Lidet eller Intet — til at antage en ganske urimelig Haandsfæstning; thi ifølge denne forpligtedes han til, ikke at fængsle nogen Biskop uden Paven's Befaling, ikke at paalægge nogen Skat; men desuagtet at betale den Gjæld, som Rigets forrige Konger havde paadraget sig. Dog da Kongen hverken kunde eller vilde holde denne Haandsfæstning, paalagde han baade Geistlige og Verdselige Skatter. Herover rændtes Oprørsflammen trindt om i Landet. Denne blev vel for største Delen igjen dæmpet; men da Kongen kort efter geraadede i Krig med den grumme, suilde, mægtige Grev Geert af Holsteeen og tabte et Slag ved Gottorf, udbrød den ulmende Oprørsflamme paany. Adelen og Geistligheden opspagde Kongen Huldskab og Trofskab og forbad Almuen at vise ham Lydighed samt forbandt sig med Landets Hjende, Grev Geert. I denne Nød slugtede Kongen til Todsfland for at søge Hjælp og indgik Forbund med sin Halbroder, Grev Johan i Holsteeen, af hvem han laante 20000 Mark Sølv, for hvilken Sum han pantsatte Johan Sjælland, Laaland, Falsler og Skaane. Ved Hjælp af dette Forbund lededes det vel Christoffer igjen at komme paa Thronen for en kort Tid, men da hans Halbroder geraadede i Krig med Grev Geert, maatte han hjælpe Johan og leed et stort Nederlag ved Slesvig, fordi han indlød sig i Træfning, førend hans Hær var forenet med hans Halbroders. Den nærmeste Følge af dette overlede Slag var, at Kongen maatte betale Grev Geert 100,000 Mark. Sølv i Krigsforanstninger; men da han ei var istand til at tilveiebringe en saa betydelig Sum, maatte han give Grev Geert Nørrejylland i Pant. Men Ulykkens Maal var dermed endnu langt fra ei fuldt.

Skaaningerne gjorde Oprør, fordi Grev Johans Embedsmænd behandlede Indbyggerne grusomt, og underkastede sig den svenske Konge. Paa denne og andre Maader opløstes næsten hele Riget. Tilslidst ciede Kongen kun Eithland og noget Ubetrydeligt af Laaland og Falsler. Alle Provindser vare for Næsten cuden i udenlandske eller indenlandske Herrer's Hænder, deels til Eie og deels som Pant. Af Sorg gik derfor Kongen i Graven i Aaret 1333. Dødt ulovkelige Fædreland havde nu i 7 samfulde Aar ingen Konge. I denne Tid blev Danmark paa det ynkeligste udpinet af sine mange haarde og egenmættige Herrer; men ingen var grummere end Grev Geert. Hans Hensigt var intet mindre end at underkue, hvad der var Dansk. Saaledes forlehnede han kun Lydske med danske Borge, indsatte kun tyske Embedsmænd, indførte tydske Rettergang, tvang den uoplyste Almue til at lære Tydsk og udpiinte paa en grusom Maade store Skatter af Indbyggerne. I denne Nød grebe Jyderne til Raaben; men Geert rykkede ind i Landet med 10,000 Mand, som ødelagde de skønneste Egne, afbrændte Byer, Kirker og Klostre og plundrede ustraffede overalt. Saaledes syntes Rigets og det danske Folks sidste Time at være kommen. Dog midt i denne Nød fremstod Jøden Niels Ebbesen, der indgik et Forbund med nogle andre Adelsmænd imod Landets Hjende. Saa snart Greven, der laae i Randers med 4000 Mand, hørte dette, kaldte han Niels Ebbesen til sig. I Begyndelsen smigrede Greven for ham; thi han ønskede hjerterlig at faae en saa modig og mægtig Mand paa sin Side; men Niels svarede: „Geert, Du kjender ikke Niels Ebbesen; viid, jeg indgaar i Eviighed ikke noget Venfskab med Boldemanden, med mit Fædrelands Vøddel. Opfør med Din Vyrden og Brønden, med Dine blødtige Udsigelser og himmelskrigende Uretfærdigheder! Drag ud af et Land, Du ulovligen har ranet og grusomt mishandlet; tag alle Dine leiede Stimmænd med Dig!“ Geert befalede ham strax at underkaste sig, og hvis ikke,

da at rømme Landet eller at hænges. Dog N. E. lader sig ligesaa lidet true som sinige. Som Udferdmasregn kaster han sin Handske paa Gulvet, sigende: „Der skal aldrig see, thi hermed undtager jeg Dig paa ærlig Ridders Vis: Naar og hvor jeg træffer Dig, enten under Tag eller aaben Himmel, enten ved Hønegal eller Midnatsid, enten væbnet eller værgeløs, enten svenende eller vaagende, enten ved Dit Taffel eller ved Alterets hellige Fod, sværgar jeg Dig ved den Gud, som Du ikke troer paa, at Du skal være min Mand og falde for min Haand.“ Saaledes talde Niels Ebbesen og gif. Men hans Manddomsord gif over til Høledaad. Efter tvende Daars Færelse kom han tilbage igjen om Natten den 1ste April 1340. Kun med 63 Mand vover han sig ind i Rande's mellem 4000 Hjender! — Han træner ind i Grevens Sovekammer, Gæert vaagner, forskaffes, beder om Naade og tilbøder Fæd. Men Ebbesen, der ei med Rimelighed vil slippe ud af Væen med sin høie Sang, er ubevægelig. Han falder Grevens tilfældet to af hans Hæft, iler ud af Væen og ved at kaste Væen af efter sig undgaar han sin lange overlegne Hjende! — Saaledes faldede N. Ebbesen Danmarks Toran og lagde Grundvolden til Fædrelandets Frihed og Frelse, kjøndt han maatte lade sit Liv i et Slag ved Skanderborg i Novbr. 1342.

300 Aar ere nu fæit hencumde siden denne Stordaad, og endnu søger vort Die sørgjæves om et Mindemærke paa det Sted, hvor Niels Ebbesen faldede vort Fædrelands Toran og Undertrykker! — Vel er det muligt at den ei kan forherliges ved noget Monument. Den vil uden saadant besuuaer altid altare i Danmarks Historie. Niels Ebbesens Minde vil altid erindres med Beundring og Taknemmelighed, saalange der er et Danmark, saalange der ere Danske, der føle levende for Frihed og Fædreland; og Niels Ebbesens Høledaad vil altid oppaare Fædrelandets Sønners Bryst til at kæmpe for Frihed og Fædreland. Men hvor vil derfor næste, at et Monument vilde være gavnligt og hædrende for Nationen? I Adspredelser af Hverdaagsføsler og Hverdaagsalader vil Baudrens Fod dog ofte stande ved et passende Mindemærke, og hans Bryst vil oppaare af beauctrende Kællener for Høelten, der lod sit Liv for Fædrelandets Frelse. Her vil mangen Hæder og Lærer stande med sin Son eller Lærling, og ved Forællingen om Monumentets Bønsigt og Betydning vil den Unge, tiltalt igjennem Sandsetne, føle dybt, hvad den ægte Fædrelandsøven formaar at offe for sine Brødre. Naar et saadant Minde hæver sig, vil den reif. nde Fædrelandsøven ei sørgjæves spørge: „Hvor var det, at Niels Ebbesen udførte sin Daad?“ Han vil her finde et Sted, hvor

hans Aand vil have Verligahed til med ædel Varme at dvæle ved Høertidens Minde, og den fremmede vil see, at den danske Nation med Erkjendtlighed og Taknemmelighed hædres sine endog forlængst hedsangarne Stordaad.

I Høelse af Høeransaaende er det, at osaa jeg tillader mig at henlede mine Landsmænds Opmærksomhed paa Niels Ebbesens Stordaad, i den sidste Overbevisning, at ret Mange ville med mig føle varmt for dette Fædrelands Antiggende og beredvilligen offe en Stjøv paa Fædrelandets Alter til Oprettelsen af et værdigt Monument for Danmarks Bøfster. Da vi nu nepot see i en Tid, da Videne „Hølfestifted“ og „Dankehed“ ofte gjenløve i Tale og Skrif, haaber jeg at dette skulde være et Ord talt i den høelilige Tid, saameget mere som nu Manders har en passende Plads til et saadant Monument, da den forrige Slots have er forandret til et rummeligt Torv.

Det gjælder kun om, at det Hø Aarhundrede ei osaa skulde hencumde, uden at der skulde blive reist et passende Hødersminde for Høelten, og det er derfor mit indørlige Ønske, at nogle Fædrelandsøvenner vilde sammentræde og gjøre de høednede Skridt til Udførelsen af dette Antiggende.

J.

Bladets ærede Læsere kunne vi høved overbringe den høedels høve Efterrøttina, at vor høre Møfster, Konfirmeren Thorvald Jensen har høvt den høedne Gøddes mundtligen at uttre for Bladets Redacteur, at han var villig til, uden Erstatning, at udføre Niels Ebbesens Statue, som han fandt en høestand i høi Grad værdig taknemmelige Eftersommerens Grøndring. Vi høve nu det høab, at en høvening af høermaoende Mænd vilde sammentræde for at høvirke den Subskription indløbet, der kunde høholde de paa høve Modestseringen m. m. høbende Omkostninger, høestom vi høve os høstunde til, høfølge Konfirmerens Anmodning, høfentligen at høbde os af høve ærede Medbrøge høunderretning høeddeelt, om og høv: høvir det skulde høve høgen høestend i høstland eller høesteds, at høger Portraait af Niels Ebbesen endnu skulde høvirere. høvøer høesthøst høvstning, høve da høphødelig høve høeddeelt, høvtages med høest Taknemmelighed.

Redactionen.